

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

20 Αυγούστου 2023

Άρθρο της Υπουργού Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας δρος Αθηνάς Μιχαηλίδου για το εκπαιδευτικό σύστημα στην Κύπρο

Προς ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα

Οραματίζομαι ένα σύγχρονο σχολείο, συμπεριληπτικό και δημοκρατικό, στο οποίο οι μαθητές μας να μπορούν να αποκτήσουν την αναγκαία γνώση, αλλά και να καλλιεργήσουν απαραίτητες ικανότητες και δεξιότητες, όπως η κριτική σκέψη, η αξιολόγηση, η δημιουργικότητα, η καινοτομία, κ.ά. Το όραμά μου για την εκπαίδευση στον τόπο μας, το οποίο πηγάζει από την επαγγελματική μου πορεία και την ακαδημαϊκή μου γνώση, αλλά κυρίως από τη συνεχή επικοινωνία με όλους τους εμπλεκόμενους, δεν διαφέρει πολύ από το όραμα του κάθε πολίτη, του κάθε γονέα, μαθητή και εκπαιδευτικού: οραματίζομαι ένα σχολείο, στο οποίο μαθητές και εκπαιδευτικοί να είναι ικανοποιημένοι, να δρουν με αξιοπρέπεια και ισοτιμία, με σκοπό τα καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα για τα παιδιά.

Για να καταστεί αυτό δυνατόν, είναι γενικά παραδεκτό ότι πρέπει να αντιμετωπιστούν χρόνιες στρεβλώσεις και παθογένειες που έχουν εδραιωθεί με τα χρόνια στο σύστημά μας, όπως για παράδειγμα το θέμα της υπέρογκης ύλης κάθε μαθήματος, του περιεχομένου του αναλυτικού προγράμματος, της αξιολόγησης των μαθητών και των εκπαιδευτικών, το θέμα των σύγχρονων παιδαγωγικών διδακτικών προσεγγίσεων, του ενιαίου και συνεχούς της εκπαίδευσης και όχι της αποσπασματικής αντιμετώπισης των θεμάτων ανά βαθμίδα, διάφορες άλλες διοικητικές αγκυλώσεις και πολλά άλλα θέματα, τα οποία έχουν καθηλώσει το σύστημα σε αναχρονιστικές καταστάσεις.

Γ' αυτόν ακριβώς τον λόγο, εδώ και έξι μήνες περίπου, επιχειρούμε την αλλαγή, τον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού συστήματος σε αυτό που πραγματικά αξίζει στα παιδιά μας, ώστε η φοίτησή τους στην εκπαίδευση να τους καθιστά ικανούς και ενεργούς πολίτες σε μια σύγχρονη κοινωνία. Με πλήρη επίγνωση του ότι ο χώρος της εκπαίδευσης είναι συντηρητικός και χρειάζεται υπομονή και επιμονή, αλλά και χρόνο για να δούμε ουσιαστικά αποτελέσματα, έχουμε ήδη αρχίσει με προγραμματισμό και συγκεκριμένα σχέδια δράσης, ώστε να πετύχουμε το επιθυμητό αποτέλεσμα. Ο προγραμματισμός και οι δράσεις που προωθούμε δεν κινούνται στο κενό, αλλά αντίθετα, εδράζονται σε ερευνητικά δεδομένα, τη θεωρητική βάση της παιδαγωγικής επιστήμης και κυρίως στο Πρόγραμμα Διακυβέρνησης του Προέδρου της Δημοκρατίας. Επιπρόσθετα, πηγάζουν και κατευθύνονται από τις κατά καιρούς αξιολογήσεις του εκπαιδευτικού συστήματος από εξωτερικούς, αλλά και εσωτερικούς φορείς, καθώς και τις διαπιστώσεις των εμπλεκόμενων φορέων.

Εργαζόμαστε ταυτόχρονα σε πολλά επίπεδα, στη βάση συγκεκριμένων προτεραιοτήτων, ορισμένες από τις οποίες είναι οι ακόλουθες:

- Επικαιροποιούμε το περιεχόμενο της εκπαίδευσης: ομάδες εργασίας στις οποίες συμμετέχουν από κοινού εκπαιδευτικοί, επιθεωρητές και πανεπιστημιακοί, προχωρούν στην επικαιροποίηση της ύλης, με στόχο τον εκσυγχρονισμό των αναλυτικών προγραμμάτων από το νηπιαγωγείο μέχρι το λύκειο και την τεχνική σχολή.
- Επεξεργαζόμαστε αλλαγές για την αξιολόγηση του μαθητή από την προσχολική εκπαίδευση, ώστε αυτή να συνάδει με το σύστημα που έχει εισαχθεί πρόσφατα στη μέση εκπαίδευση. Η αξιολόγηση του μαθητή, τα αναλυτικά προγράμματα, η μείωση της ύλης πρέπει να υιοθετηθούν με τρόπο ουσιαστικό και επιστημονικό.
- Εισάγουμε τις νέες τεχνολογίες δυναμικά στο σύστημα από πολύ μικρή ηλικία. Η τεχνητή νοημοσύνη, η ρομποτική, οι νέες τεχνολογίες γενικότερα, αποτελούν προτεραιότητά μας, ώστε να επιτευχθεί ταυτόχρονα ο τεχνολογικός μετασχηματισμός της εκπαίδευσης. Η τεχνολογία, ως βασικό παιδαγωγικό αλλά και διοικητικό εργαλείο είναι βασικό μέλημά μας, για να δώσουμε στα παιδιά τα αναγκαία εφόδια, καθώς και ευρύτερα στο εκπαιδευτικό σύστημα, να εισαχθούν αλλαγές που θα το καταστήσουν πιο αποτελεσματικό και αποδοτικό.
- Εφαρμόζουμε προγράμματα πρόληψης και έγκαιρης διάγνωσης από την προσχολική ηλικία, τη βάση δηλαδή του εκπαιδευτικού συστήματος, μεταφέροντας το «βάρος» της προσπάθειας εκεί που πραγματικά θα έπρεπε να είναι: στην προσχολική εκπαίδευση και ακόμα νωρίτερα, ώστε να προλάβουμε καταστάσεις αναλφαβητισμού, γλωσσικής ανεπάρκειας, βίας και παραβατικότητας και γενικά να ενδυναμώσουμε τα παιδιά από νωρίς, ώστε να αποκτήσουν τις ικανότητες και τις δεξιότητες που θα τα βοηθήσουν αργότερα να επικεντρωθούν περισσότερο στα μαθησιακά τους αποτελέσματα.
- Αναγνωρίζουμε και ενδυναμώνουμε την ανάγκη συμμετοχής των παιδιών σε προγράμματα και δράσεις που τους προσφέρουν ικανότητες και δεξιότητες ζωής, όπως για παράδειγμα ευρωπαϊκά προγράμματα, ερευνητικά προγράμματα, προγράμματα που τα φέρνουν πιο κοντά στο περιβάλλον και τη φύση, πιο κοντά στην αγορά εργασίας, αλλά και πιο κοντά στον ανθρώπινο πόνο και τις πραγματικές καταστάσεις ζωής. Έτσι, βοηθούμε τα παιδιά από νωρίς να καλλιεργήσουν εκείνες τις δεξιότητες που θα τα καταστήσουν ολοκληρωμένες προσωπικότητες και ενεργούς, δημοκρατικούς πολίτες στην κοινωνία.
- Αναγνωρίζουμε και ενδυναμώνουμε στην πράξη τα προγράμματα που βοηθούν μαθητές και εκπαιδευτικούς στο «ευ ζην». Η ανάγκη για υγιή παιδιά και κυρίως για ψυχική ισορροπία και ανθεκτικότητα σε ένα υγιές σχολικό περιβάλλον, είναι πια επιτακτική και προτάσσεται πανευρωπαϊκά ως βασική προτεραιότητα στα εκπαιδευτικά συστήματα.
- Αναβαθμίζουμε και εκσυγχρονίζουμε υποστηρικτικές υπηρεσίες και δομές που είναι αναγκαίες στο σημερινό σχολείο, στη βάση των ιδιαιτεροτήτων που έχουν να αντιμετωπίσουν οι εκπαιδευτικοί μας και της πολυπλοκότητας της κατάστασης σε μια τάξη: την Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, την ειδική εκπαίδευση, το ολοήμερο και θερινό σχολείο. Είναι βασική μας προτεραιότητα να ενδυναμωθούν μαθητές και εκπαιδευτικοί και στον ψυχοκοινωνικό τομέα.
- Καλλιεργούμε εκείνες τις δεξιότητες/ικανότητες της ενσυναίσθησης και του αλληλοσεβασμού, ώστε οι ιδιαιτερότητες του/της κάθε μαθητή/μαθήτριας να είναι αποδεκτές.
- Ενδυναμώνουμε τους εκπαιδευτικούς μας όλων των θέσεων και βαθμίδων, μέσω σύγχρονων επιμορφωτικών προγραμμάτων, αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες και κυρίως στη βάση των δικών τους αναγκών, επενδύοντας ουσιαστικά στη

συνεχή επαγγελματική τους ανάπτυξη. Ένας/μία ενημερωμένος/η εκπαιδευτικός είναι η καρδιά της όποιας αλλαγής.

- Αναδεικνύουμε και αξιοποιούμε παιδαγωγικά τα καλά παραδείγματα του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Υπάρχουν πολλά τέτοια, τα οποία χάνονται στην καθημερινότητα του σχολείου, αλλά και στην ανάδειξη μόνο και κυρίως των κακών πρακτικών. Γνωρίζω από πρώτο χέρι εκπαιδευτικούς, διευθυντές και σχολεία που καταφέρνουν μικρά θαύματα στην καθημερινότητά τους, άξια προβολής πέρα από πλαίσιο μόνο του δικού μας εκπαιδευτικού συστήματος. Αυτά τα παραδείγματα είναι για εμάς πολύτιμα, ώστε από πρωτοβουλίες ατόμων και ομάδων, να αναδειχθούν σε κεντρικές πολιτικές.
- Αξιοποιούμε ως βασικά εργαλεία αυτοαξιολόγησης του συστήματος τη συμμετοχή μας σε διεθνείς και τοπικές έρευνες, οι οποίες μας βοηθούν να επικεντρωθούμε στις αδυναμίες μας και τις βελτιώσουμε, αλλά και στις δυνατότητές μας, για να τις στηρίξουμε και να τις προωθήσουμε περαιτέρω. Γενικά, μέσω των ερευνητικών δεδομένων καταβάλλουμε συστηματική προσπάθεια, ώστε να τεκμηριώνουμε τις αποφάσεις πολιτικής.
- Προωθούμε με στοχευμένα μέτρα την ενίσχυση και πιο αποτελεσματική διοίκηση εντός του Υπουργείου, μέσω επιμόρφωσης του προσωπικού και πλήρους αξιοποίησης της τεχνολογίας.
- Προωθούμε και επιδιώκουμε συνέργειες και συνεργασίες με άλλα Υπουργεία/ Υφυπουργεία, πανεπιστήμια, με ιδιωτικούς οργανισμούς και άλλους ΜΚΟ, νοουμένου ότι αυτές καθιστούν το έργο μας πιο αποτελεσματικό.

Ο τρόπος με τον οποίο εργαζόμαστε, έχει ήδη διαφανεί από τους πρώτους αυτούς μήνες εργασίας: συλλογικά, μεθοδικά και κυρίως στη βάση παιδαγωγικών κριτηρίων. Η συνεργασία και ανταλλαγή απόψεων με τους μαθητές, τους γονείς, τις εκπαιδευτικές οργανώσεις, τους πανεπιστημιακούς, αλλά και άτομα και φορείς που ενδιαφέρονται για την εκπαίδευση είναι αναγκαία και θα συνεχιστεί, γιατί θεωρώ ότι στη βάση της αντικειμενικής ενημέρωσης μπορεί να επιτυγχάνεται και ο γόνιμος διάλογος που επιδιώκουμε. Πρέπει να κερδίσουμε και να τύχουμε της εμπιστοσύνης των εμπλεκόμενων στα της εκπαίδευσης, να εμπιστευθούμε πια το Υπουργείο, το οποίο έχει αποδείξει ότι και τη βούληση διαθέτει, αλλά και την ικανότητα να προχωρήσει σε τομές, για την ποιοτική αναβάθμιση του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Έχουμε αργήσει πολύ και είναι άδικη για τα παιδιά μας οποιαδήποτε περαιτέρω κωλυσιεργία. Προς αυτή την κατεύθυνση λοιπόν καλώ όλους, ώστε να συνεργαστούμε από κοινού και να καταφέρουμε αυτό που πραγματικά αξίζουν τα παιδιά μας: μια ελπιδοφόρα προοπτική για ένα καλύτερο αύριο.

Δρ Αθηνά Μιχαηλίδου

Υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού

και Νεολαίας